

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی

اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان جنوبی

سری گزارش‌های تحلیلی اقتصاد استان خراسان جنوبی

عنوان گزارش

بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر نرخ تورم
استان خراسان جنوبی

معاونت اقتصادی - دی ماه ۱۴۰۲

به نام خدا

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش	بررسی دلایل افزایش قیمت مهم ترین اقلام تاثیرگذار بر نرخ تورم استان خراسان جنوبی
مجری	اداره کل امور اقتصادی و دارایی خراسان جنوبی
مدیر طرح	محسن مودی
همکاران	حسین شرفی، یعقوب فاطمی زردان، احمد وندکی
تاریخ انتشار	

فهرست مطالب

چکیده.....	۵
۱. مقدمه.....	۶
۲. ضرورت و بیان مساله.....	۶
۳. تعریف واژگان.....	۸
۴. مبانی نظری.....	۸
۴-۱. مفهوم تورم.....	۸
۴-۲. انواع تورم از دیدگاه علت بروز تورم.....	۹
۵. مطالعات و پیشینه تحقیق.....	۱۰
۶. روش تحقیق.....	۱۲
۷. بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر تورم استان.....	۱۲
الف) مسکن و اجاره‌بها.....	۱۲
ب) گوشت قرمز و گوشت ماکیان.....	۱۳
ج) پوشاک و کفش.....	۱۳
د) حمل و نقل.....	۱۴
ه) سبزیجات (سبزی و حبوبات) و میوه، و نان و غلات.....	۱۶
۸. نتیجه گیری و ارائه توصیه های سیاستی.....	۱۶
منابع و مآخذ.....	۲۴

فهرست جداول

- جدول (۱) متوسط (میانگین) نرخ تورم ده ساله اخیر (نه ماهه اول ۱۴۰۲-۱۳۹۲)..... ۶
- جدول (۲) روند تغییرات نرخ تورم ده ساله اخیر استان خراسان جنوبی، کشور ایران و جهان..... ۷
- جدول (۳) روند تغییرات نرخ تورم ماهانه استان خراسان جنوبی و کشور ایران..... ۷
- جدول (۴) عوامل موثر بر تورم بر اساس مطالعات انجام شده..... ۱۰
- جدول (۵) خلاصه نتایج..... ۱۷

فهرست نمودارها

- نمودار (۱) روند تغییرات نرخ تورم ده ساله اخیر استان خراسان جنوبی، کشور ایران و جهان..... ۷
- نمودار (۲) روند تغییرات نرخ تورم ماهانه استان خراسان جنوبی و کشور ایران..... ۷

فهرست شکل‌ها

- شکل (۱) انواع تورم از دیدگاه علت بروز تورم..... ۹
- شکل (۲) سهم فناوری صنایع استان خراسان جنوبی - ۱۳۹۸..... ۲۱
- شکل (۳) سهم ارزش افزوده شهرستان‌های استان از کل ارزش افزوده استان (متوسط سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۰)..... ۲۳

بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر نرخ تورم استان خراسان جنوبی

چکیده

پژوهش‌ها و مطالعات زیادی به تبیین و بررسی عوامل اثرگذار بر تورم با توجه به شرایط متفاوت اقتصاد کشورها پرداخته‌اند و دیدگاه‌های متفاوتی را در این خصوص مطرح کرده‌اند. بر اساس این دیدگاه‌ها، عوامل اثرگذار بر تورم می‌تواند منشاء متفاوتی داشته باشد که مستلزم انجام مطالعات تجربی بوده که استان خراسان جنوبی نیز از این امر مستثنی نمی‌باشد. از این رو، این گزارش با تاکید بر تورم یک ساله اخیر، به دنبال بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر نرخ تورم استان خراسان جنوبی می‌باشد. در این راستا، به منظور جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز، از روش کتابخانه‌ای و روش میدانی (ابزار مصاحبه) با کارشناسان و متخصصان این حوزه، بهره گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که مهم‌ترین دلایل افزایش قیمت؛ ۱. بخش مسکن شامل کمبود عرضه، بی‌ثباتی اقتصادی و شوک‌های نرخ ارز و نرخ تورم، بالا بودن هزینه صدور مجوزها، انشعابات، نظام مهندسی، بیمه، جبران عقب ماندگی بازار اجاره نسبت به افزایش قیمت مسکن در چند سال گذشته، رکود معاملات خرید و فروش مسکن و انتقال انتظارات تورمی از بخش خرید و فروش مسکن به سمت بازار اجاره، کاهش بازدهی بازارهای رقیب مسکن، بی‌تاثیر بودن سیاست سقف اجاره‌بهای مسکن؛ ۲. در بخش گوشت و نهاده‌های دامی شامل افزایش قیمت نهاده‌های دامی، کاهش تولیدات داخلی این بخش، صادرات دام با وجود نیاز شدید استان، حذف نرخ ارز ترجیحی، خشکسالی‌های پی در پی، تعطیلی بخش قابل توجهی از واحدهای تولیدی؛ ۳. در بخش پوشاک و کفش شامل افزایش هزینه تولید و اثرپذیری از نوسانات اقتصادی، توان پایین تولید کنندگان داخلی، دوری از مراکز خرید، عرضه اندک پوشاک و کفش در ماه‌های خاص به دلیل واردات این اقلام؛ ۴. در بخش حمل و نقل شامل دوری از مراکز اصلی تولید و خرید کالا، تراکم کم جمعیت نسبت به مساحت بالای استان، عدم وجود زیرساخت‌های مناسب حمل و نقل، نوع حمل و نقل، افزایش کرایه حمل و نقل اجناس و مسافران، افزایش قیمت لوازم یدکی و هزینه تعویض، تعمیر و نگهداری قطعات خودرو و ماشین آلات، افزایش نرخ بیمه‌ها، عوارض، مالیات و غیره، بی‌ثباتی اقتصادی و افزایش نرخ ارز و تورم کشور و تاثیر آن بر بخش حمل و نقل، حذف سوبسید اقلام مصرفی بخش حمل و نقل مثل لاستیک، روغن و غیره، محدودیت‌های اعمال شده در سوخت‌دهی، تغییرات زیاد قوانین دولتی، وضعیت بد آب و هوایی و منطقه‌ای و ۵. در بخش سبزیجات (سبزی و حبوبات) و میوه و نان و غلات شامل کاهش عرضه، افزایش هزینه‌های تولید، تناقض قیمت میوه و سبزیجات از توزیع تا بازار، خسارت‌های وارد شده به محصولات کشاورزی در نتیجه سرما و سیل در برخی از استان‌ها، صادرات برخی از محصولات کشاورزی (گاو قاجاق کالا) با وجود نیاز بازارهای داخلی به این محصولات، تاثیرپذیری از تورم جهانی، اثر حذف نرخ ارز ترجیحی بر افزایش قیمت مواد غذایی در چند ماهه اخیر، می‌توان برشمرد. در پایان گزارش، برای کنترل نرخ تورم هر بخش پیشنهاداتی ارائه گردید.

واژگان کلیدی: نرخ تورم، عوامل اثرگذار، بی‌ثباتی اقتصادی، تولید، استان خراسان جنوبی

۱. مقدمه

تورم یکی از مولفه‌های مهم و اثرگذار بر اقتصاد و معیشت مردم محسوب می‌شود، که مقدار بالای آن می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری را بر بدنه اقتصاد یک کشور وارد نماید. کنترل تورم و عوامل مؤثر بر آن یکی از محورهای اصلی سیاست‌های کلان اقتصادی هر کشور است چرا که از دهه ۱۹۷۰ به بعد تورم یکی از حادثترین مشکلات اقتصادی کشورهای مختلف شناخته شده است (محمداسماعیل و همکاران، ۱۴۰۱). عوامل بسیاری بر تورم تأثیرگذارند که از جمله می‌توان به مشکلات مربوط به ساختارها و بنیان‌های اقتصادی و نحوه اجرای سیاست‌های پولی، مالی، ارزی، عوامل خارجی و غیره اشاره کرد. عوامل مؤثر بر تورم به عنوان یک مشکل مزمن، اثر یکدیگر را تقویت می‌کنند و در برخی موارد به صورت سریالی محرک یکدیگر هستند. بنابراین، بررسی و تبیین عوامل اثرگذار بر نرخ تورم و ارائه راهکارهایی به منظور کنترل آن امری ضروری است.

۲. ضرورت و بیان مساله

اقتصاددانان معتقدند هزینه‌هایی که تورم بر جامعه تحمیل می‌کند می‌تواند بسیار جدی‌تر از هزینه‌های ناشی از کند شدن رشد اقتصادی باشد. تورم بالا و بی‌ثباتی موجب اختلال در نظام تخصیص قیمت‌ها و برهم خوردن توزیع درآمد در جامعه می‌گردد. بی‌ثباتی تورم نه تنها موجب خدشه دار شدن اعتبار سیاست‌گذاران کلان اقتصادی به ویژه بانک مرکزی می‌شود، بلکه تداوم آن می‌تواند موارد حاد بی‌ثباتی سیاسی کشور را نیز موجب گردد (کاویانی، ۱۴۰۰). در حالی که امروز تورم در خیلی از کشورهای دنیا فارغ از اینکه این کشورها چه شرایطی داشته‌اند و دارند، تحریم بوده‌اند یا جنگ زده، فقیر یا ثروتمند؛ به عنوان مشکل یا معضل دیگر مطرح نیست و حل شده است؛ اما در ایران تورم معضلی است که سال‌هاست اقتصاد ایران و همچنین استان‌های کشور با آن درگیر هستند. مطابق با داده‌های مرکز آمار ایران، متوسط نرخ تورم کشور و استان خراسان جنوبی طی بازه زمانی ده ساله اخیر (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا نه ماهه اول ۱۴۰۲) به ترتیب برابر ۲۷.۰۵ و ۲۸.۴۴ درصد بوده است. این در حالی است که متوسط نرخ تورم جهانی طبق آمار بانک جهانی طی این دوره برابر ۲.۸۳ درصد حاصل شده است؛ که این موضوع نشان می‌دهد نرخ تورم کشور و استان در مقایسه با نرخ تورم جهانی بسیار بالاتر و اختلاف زیادی با آن دارد.

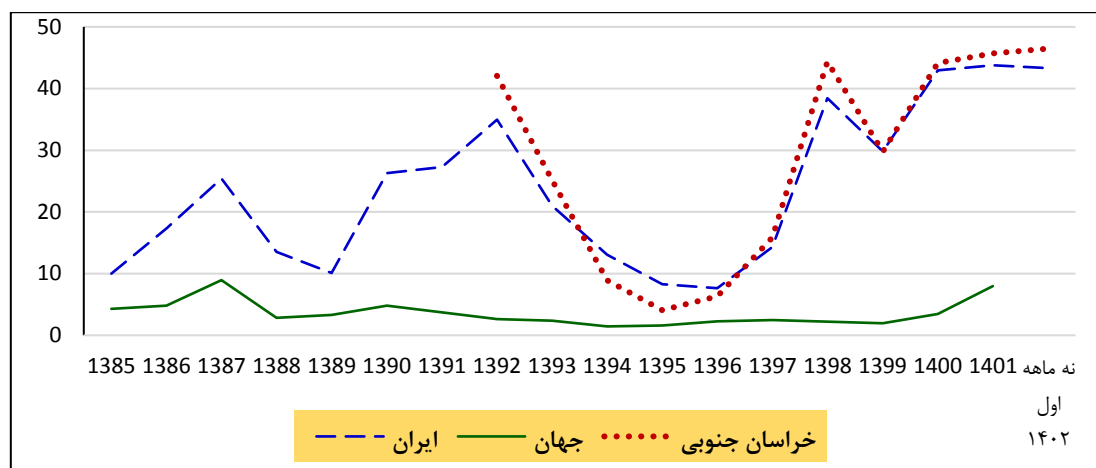
جدول ۱) متوسط (میانگین) نرخ تورم ده ساله اخیر (نه ماهه اول ۱۴۰۲-۱۳۹۲)

منطقه	متوسط تورم
جهان	۲.۸۳
کل کشور	۲۷.۰۵
خراسان جنوبی	۲۸.۴۴

منبع: مرکز آمار ایران- بانک جهانی

همچنین، می‌توان از طریق شکل زیر روند تغییرات نرخ تورم را برای استان خراسان جنوبی، کشور ایران و جهان مشاهده نمود.

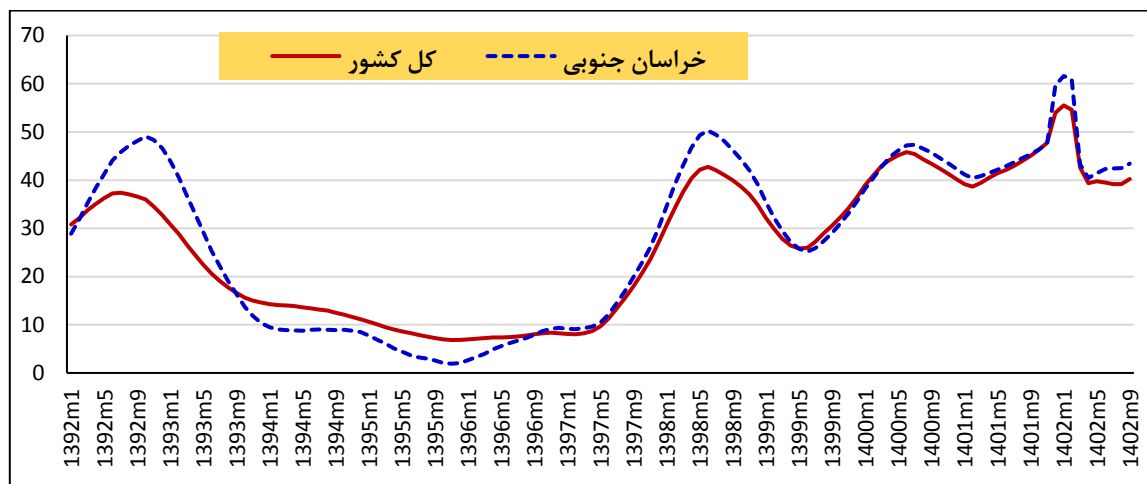
نمودار ۱) روند تغییرات نرخ تورم ده ساله اخیر استان خراسان جنوبی، کشور ایران و جهان

منبع: مرکز آمار ایران - بانک جهانی

همانطور که از نمودار فوق مشخص است، تغییرات نرخ تورم در استان خراسان جنوبی نسبت به کشور بسیار بیشتر است. به عبارتی، هنگامی که نرخ تورم استان هنگامی که افزایشی است از متوسط کشور بیشتر می‌باشد و هنگامی که کاهشی است از متوسط کشوری کمتر است. این شرایط زمانی به وجود می‌آید که یک کشور یا استان، چندان تولیدی نباشد و کالاهای مورد نیازش را از خارج تامین نماید. در این شرایط در شرایط تورم و کاهش عرضه تغییرات این متغیر نسبت به متوسط کشوری بیشتر است. البته بالاتر بودن ضریب اهمیت اقلام خوراکی در محاسبه نرخ تورم برای استان خراسان جنوبی نسبت به متوسط کشوری نیز بی تاثیر نیست. اگر داده‌ها را به صورت ماهانه نیز بررسی نماییم، می‌توانیم این موضوع را دقیق‌تر مشاهده نماییم.

نمودار ۲) روند تغییرات نرخ تورم ماهانه استان خراسان جنوبی و کشور ایران

منبع: مرکز آمار ایران

مطالعات نشان می‌دهند، که تکانه‌هایی وارده بر اقتصاد، زندگی خانوارهای ایرانی را بشدت تحت تاثیر قرار داده است و وضعیت زندگی مردم بعد از این نوسانات دچار تغییراتی شده و قدرت خرید و درآمد آن‌ها کاهش یافته است. به عبارتی، پس از شوک‌های اقتصادی اخیر، میزان دسترسی مردم به برخی کالاها کاهش پیدا کرده و وضعیت امکانات بهداشتی

و درمانی و کیفیت آن‌ها نسبت به قبل از گذشته بدتر شده و رفاه اجتماعی مردم کاهش یافته است. از این بررسی و شناسایی عوامل اثرگذار بر تورم امری ضروری است.

۳. تعریف واژگان

تورم: به افزایش مداوم سطح همومی قیمت‌های کالا و خدمات در یک دوره زمانی معین گفته می‌شود.

استان: یکی از واحدهای تقسیمات کشوری است. در ایران هر استان از چند شهرستان و هر شهرستان از چند بخش و هر بخش از چند دهستان تشکیل شده است.

تولید: تولید از اصطلاحات علم اقتصاد، به معنی تهیه کالا و خدمات مورد نیاز با استفاده از منابع و امکانات موجود است. فعالیت تولیدی سلسله اقداماتی است که برای تبدیل منابع به کالاهای مورد نیاز صورت می‌گیرد.

بی‌ثباتی اقتصادی: بی‌ثباتی اقتصادی به معنی وجود نوسانات بیش از حد و زیاد در اقتصاد کلان می‌باشد. یک اقتصاد با رشد تولید نسبتاً ثابت و تورم پایین و پایدار از نظر اقتصادی باثبات تلقی می‌شود. یک اقتصاد همراه با کسادهای مکرر بزرگ، چرخه کسب و کار بالا و مشخص، تورم بسیار بالا یا متغیر، یا بحران‌های مالی مکرر از نظر اقتصادی ثبات ندارد.

۴. مبانی نظری

۴-۱. مفهوم تورم

تورم به معنی افزایش قیمت‌ها یا به عبارت دیگر کاهش قدرت خرید به مرور زمان است. نرخ کاهش قدرت خرید در متوسط افزایش قیمت سبد کالاها و خدمات منتخب در مدت زمان مشخص منعکس می‌شود. افزایش قیمت‌ها، که اغلب در قالب درصد بیان می‌شود، به این معناست که با یک واحد پول نسبت به دوره‌های قبل عملاً می‌توان مقدار کمتری خرید کرد. در تعریف دیگر، تورم به معنی افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بوده و افزایش یا کاهش در آن نشان‌دهنده تغییر سرعت افزایش قیمت‌ها است. کاهش تورم به معنای ارزان شدن کالاها و کمتر شدن قیمت آن‌ها نیست، بلکه به معنای کاهش سرعت رشد قیمت‌هاست. فریدمن^۱ (۱۹۷۵) بیان می‌کند که باید این اصل را بپذیریم که تغییر در قیمت‌های نسبی و سطح عمومی قیمت‌ها دو مفهوم متفاوت از هم هستند. لذا به منظور تعریف بهتر مسئله، ابتدا باید به تفاوت بین سطح عمومی قیمت‌ها، نرخ تورم و قیمت‌های نسبی کالاها و خدمات پرداخت. سطح عمومی قیمت‌ها، قیمت کالاها و خدمات را در یک نقطه از زمان به کمک شاخص قیمت‌ها مثل شاخص قیمت مصرف‌کننده اندازه می‌گیرد. نرخ تورم عبارت از درصد تغییرات سالانه سطح عمومی قیمت‌ها است. در صورتی که قیمت نسبی عبارت از تغییر قیمت یک کالا یا خدمت خاص در مقایسه با تغییر قیمت سایر کالاها و خدمات است (احمدلو و همکاران، ۱۳۹۲).

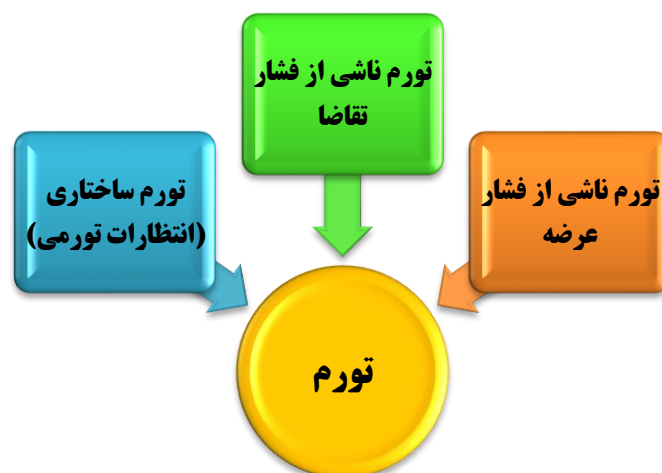
۴-۲. انواع تورم از دیدگاه علت بروز تورم

۱. **تورم ناشی از فشار تقاضا:** تورم ناشی از فشار تقاضا زمانی رخ می‌دهد که افزایش عرضه پول و اعتبار، منجر به تقاضای بیشتر برای خدمات و کالاها می‌شود. سرعت این تقاضا با توجه به ظرفیت مشخص تولید، بیشتر از عرضه است و در نتیجه‌ی آن قیمت‌ها افزایش می‌یابند.

۲. **تورم ناشی از فشار هزینه:** تورم ناشی از فشار هزینه، زمانی رخ می‌دهد که میزان کل عرضه کالاها و خدمات قابل تولید در اقتصاد کاهش می‌یابد. این کاهش عرضه اغلب ناشی از افزایش هزینه تولید است. برای مثال می‌توان به شوک‌های عرضه منفی اشاره کرد. افزایش قیمت جهانی نفت می‌تواند به عنوان یک شوک عرضه، منجر به افزایش هزینه‌های تولید در یک اقتصاد شود. به طور کلی افزایش نهاده‌های تولید داخلی یا وارداتی، هزینه‌های تولید را افزایش می‌دهد. افزایش هزینه‌های تولید، کارخانه‌ها را وادار می‌دارد تا میزان تولید را کاهش داده اما در عوض قیمت را افزایش دهند. این فرآیند در نهایت منجر به افزایش قیمت در سایر کالاها خواهد شد.

۳. **تورم ساختاری یا تورم ناشی از دستمزد:** تورم ساختاری به انتظارات تورمی مردم نسبت به افزایش قیمت‌ها در آینده مرتبط است. هنگامی که قیمت کالاها و خدمات افزایش پیدا می‌کند، ممکن است مردم انتظار افزایش قیمت‌ها با نرخ رشد کنونی تورم را در آینده داشته باشند. این انتظارات منجر به درخواست افزایش دستمزد توسط کارگران برای حفظ استانداردهای زندگی می‌شود. افزایش دستمزد کارگران به معنی افزایش هزینه‌های تولید و در نتیجه افزایش قیمت کالاها و خدمات یا همان تورم است. این مارپیچ دستمزد- قیمت می‌تواند همچنان ادامه پیدا کرده و منجر به رشد بیشتر تورم شود.

شکل (۱) انواع تورم از دیدگاه علت بروز تورم

۵. مطالعات و پیشینه تحقیق

نظر اکثر اقتصاددانان کلان در خصوص نرخ تورم و عوامل تعیین کننده آن، این است که در بلندمدت، تعیین کننده اولیه نرخ تورم، رشد عرضه پول است. اما رفتار کوتاه مدت آن جای مباحثه بیشتری دارد. یقیناً، سیاست پولی و سایر عوامل تعیین کننده تقاضای کل، نقش مهمی در بروز این پدیده دارند. با این حال، از دهه ۱۹۷۰ و با بروز پدیده تورم رکودی، برخی از اقتصاددانان تأکیدشان بر نقش شوک های عرضه یا شوک های قیمتی بوده است. اساساً، شوک های عرضه همان تغییرات در برخی قیمت های نسبی هستند. از نظر تئوریک، بطور واضح مشخص نیست که چرا یک چنین تغییرات در قیمت های نسبی تورمزا هستند (بال و منکیو^۱، ۱۹۹۵). در ادامه به خلاصه ای از ادبیات پژوهشی که به بررسی عوامل اثرگذار بر تورم پرداخته اند، اختصاص داده شده است.

جدول ۲) عوامل موثر بر تورم بر اساس مطالعات انجام شده

نویسندگان (سال پژوهش)	عوامل اثرگذار بر تورم بر اساس مطالعه انجام شده
ایزدخواستی و همکاران (۱۴۰۱)	وقفه تورم، نرخ رشد نقدینگی، تفاضل رشد تولید ناخالص داخلی از رشد نقدینگی، باز بودن اقتصاد و مخارج مصرفی دولت، رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی، رژیم نهادی و مشوق های اقتصادی، سرمایه انسانی، تحقیقات و پیچیدگی بازار
محمد اسماعیل و همکاران (۱۴۰۱)	سیاست های پولی، مالی و ارزی
فطرس و همکاران (۱۴۰۰)	تورم انتظاری، شکاف تولید و تورم دوره گذشته
میر حسینی (۱۴۰۰)	نقدینگی، نرخ ارز، حجم پول و تورم تولید کننده
کاویانی (۱۴۰۰)	سیاست پولی، سیاست مالی، ارزی، شاخص قیمت سهام، نرخ تعرفه واردات، درآمد نفتی و بهره وری
اعتمادی راد و همکاران (۱۴۰۰)	اعتماد نهادی، امنیت روانی و سرمایه اجتماعی
شریف و همکاران (۱۳۹۸)	نقدینگی، تولید ناخالص داخلی، قیمت نفت خام ایران و درجه باز بودن اقتصاد
بابائی و همکاران (۱۳۹۷)	نرخ رشد نقدینگی، نرخ رشد اقتصادی، نرخ بیکاری، نرخ ارز، تغییرات نرخ سود تسهیلات بانکی، نرخ رشد درآمدهای نفتی، نااطمینانی تورم و نرخ رشد کسری بودجه
کازرونی و همکاران (۱۳۹۶)	نرخ تورم گذشته، شکاف تولید و تغییرات نرخ ارز اسمی
اصفهانی و یآوری، (۱۳۸۲)	عدم انضباط بودجه ای؛ نقدینگی ایجاد شده توسط بانک ها، تحریم ها، بی ثباتی اقتصادی مثل شوک های ارزی، شکاف تولید
برنانکی و بلانچارد ^۲ (۲۰۲۳)	شوک های بازار محصول و بازار کار و رشد دستمزد
مالیکووا و زیاداللهوا ^۳ (۲۰۲۳)	کسری بودجه دولتی یا عدم تعادل مخارج و درآمدهای دولتی، حجم پول در گردش، مخارج نظامی و مخارج اجتماعی (مالیات، حقوق و پرداخت مزایا)
اورتیگا و همکاران ^۴ (۲۰۲۱)	سیاست های پولی، سیاست های مالی و نرخ ارز
مویو و تورسو ^۵ (۲۰۲۱)	نرخ بهره، بازده حقوق صاحبان سهام و نرخ ارز

۱. Ball And Mankiw

۲. Bernanke & Blanchard

۳. Malikova & Ziyadullayeva

۴. Ortega et al

۵. Moyo & Tursoy

نویسندگان (سال پژوهش)	عوامل اثرگذار بر تورم بر اساس مطالعه انجام شده
دو و گوئل ^۱ (۲۰۲۱)	تورم مورد انتظار، شکاف تولید، نرخ رشد عرضه پول، نرخ ارز، نرخ بهره، کسری مالی، حداقل قیمت‌های حمایتی، قیمت نفت
انیم و همکاران ^۲ (۲۰۲۰)	عرضه پول، توسعه ضعیف زیرساختی، نرخ ارز، بی‌ثباتی سیاسی، فساد و مالیات مضاعف
اوکی و همکاران ^۳ (۲۰۱۹)	بدهی خارجی، نرخ ارز، کسری مالی و عرضه پول
بن و همکاران ^۴ (۲۰۱۸)	بی‌ثباتی سیاسی، فساد، مالیات مضاعف، توسعه ضعیف اجتماعی، اقتصادی و مالی زیرساخت‌ها
چوداری و شیومین ^۵ (۲۰۱۸)	عرضه پول، تولید ناخالص داخلی واقعی، قیمت وارداتی شاخص قیمت مصرف کننده هند
اسلام و همکاران ^۶ (۲۰۱۷)	عرضه پول، نرخ ارز، نرخ بیکاری، هزینه‌های دولت، تولید ناخالص داخلی
لیم و همکاران ^۷ (۲۰۱۵)	عرضه پول، هزینه ناخالص ملی، درصد تولید ناخالص داخلی، واردات کالا و خدمات، درصد تولید ناخالص داخلی و رشد تولید ناخالص ملی.
موهانتی و جوهن ^۸ (۲۰۱۵)	قیمت‌های نفت خام، شکاف تولید، سیاست مالی و سیاست پولی
الکساندر و همکاران ^۹ (۲۰۱۵)	کسری‌های مالی، نرخ ارز، وام دهی بانک‌ها، واردات کالاها و خدمات، عرضه پول و تولید کشاورزی
اودین و چاودوری ^{۱۰} (۲۰۱۴)	تولید ناخالص داخلی، عرضه پول و نرخ بهره سال جاری و نرخ ارز واقعی
حسین و اسلام ^{۱۱} (۲۰۱۳)	حجم پول، نرخ بهره، کسری مالی دولت و نرخ اسمی ارز
عارف و علی ^{۱۲} (۲۰۱۲)	تولید ناخالص داخلی، عرضه پول، مخارج دولت و واردات و درآمد و صادرات دولت
نگوین و همکاران ^{۱۳} (۲۰۱۲)	عرضه پول، قیمت نفت و قیمت برنج
ایوب و همکاران ^{۱۴} (۲۰۱۱)	رشد تولید ناخالص داخلی، باز بودن تجارت، نرخ رشد سرمایه گذاری، نرخ مشارکت نیروی کار، ثبت جمعیت به میلیون، سطح تورم بیشتر از ۷ درصد به عنوان متغیر ساختگی
آدو و ماربواه ^{۱۵} (۲۰۱۱)	تولید واقعی، نرخ ارز اسمی، عرضه گسترده پول، نرخ بهره اسمی و کسری مالی
کندیل و موسری ^{۱۶} (۲۰۱۱)	تورم شرکای تجاری، کاهش نرخ ارز، مخارج دولت، رشد پولی، سرعت تعدیل و قیمت‌های بین‌المللی بالاتر مواد غذایی
بشیر و همکاران ^{۱۷} (۲۰۱۱)	مخارج دولت، واردات، درآمد و بدهی خارجی
اوبید ^{۱۸} (۱۹۹۷)	حجم پول، GDP واقعی، قیمت‌های خارجی، بودجه دولت و نرخ ارز، قیمت دوره قبل
موسر ^{۱۹} (۱۹۹۵)	قیمت کالاهای قابل مبادله (به صورت برون زا در بازار جهانی و بر حسب ارز داخلی تعیین می‌شود)، نرخ ارز، عرضه پول، درآمد واقعی، انتظارات تورمی، نرخ بهره اسمی

منبع: یافته‌های پژوهش

۱. Dua & Goel
۲. Inim et al
۳. Okoye et al
۴. Ben et al
۵. Chaudhary & Xiumin
۶. Islam et al
۷. Lim et al
۸. Mohanty & John
۹. Alexander et al
۱۰. Uddin & Chowdhury
۱۱. Hossain & Islam
۱۲. Arif & Ali
۱۳. Nguyen et al
۱۴. Ayyoub et al
۱۵. Adu & Marbuah
۱۶. Kandil & Morsy
۱۷. Bashir et al
۱۸. Ubide
۱۹. Moser

۶. روش تحقیق

این پژوهش به دنبال پاسخ به این سوال است که دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر تورم استان خراسان جنوبی چه بوده است؟ در این راستا، به منظور جمع آوری اطلاعات موردنیاز، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. در این روش، با رجوع به مجلات، کتب و پایگاه‌های اینترنتی، اطلاعات موردنیاز این پژوهش جمع آوری گردید. همچنین، برای انسجام بیشتر گزارش، از روش میدانی به کمک ابزار مصاحبه (در قالب مصاحبه باز) با کارشناسان و متخصصان این حوزه، بهره گرفته شد.

۷. بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر تورم استان

الف) مسکن و اجاره‌بها

۱. آمار رشد اجاره‌بها در شهرهای مختلف نشان می‌دهد، رشد اجاره‌بها مسکن در شهرهای کوچک بیشتر از شهرهای بزرگ بوده است که علت آن را در عدم سودآور بودن ساخت مسکن با هدف اجاره دادن در شهرهای کوچک می‌توان جستجو کرد، از همین رو مدیریت در زمینه اجاره‌بها باید معطوف به شهرهای کوچک هم باشد.

۲. کمبود عرضه: هزینه ساخت بالا باعث کاهش تولید مسکن شده و این موضوع به افزایش قیمت ها دامن زده و رکود بازار هم عمیق تر شده است.

۳. بی‌ثباتی اقتصادی و شوک‌های نرخ ارز و نرخ تورم: بخش عمده و ریشه اصلی مشکلات بازار مسکن و اجاره‌بها را علاوه بر کمبود عرضه باید در مولفه‌های اقتصاد کلان همچون تورم و نرخ ارز جستجو کرد. زمانی که ارزش پول پایین می‌آید و تورم بالا می‌رود، طبیعتاً بسیاری از مردم به دنبال روشی خواهند بود که از نابودی سرمایه هایشان جلوگیری کنند و به نظر می‌آید بازار مسکن، یکی از گزینه باشد.

۴. بالا بودن هزینه صدور مجوز ها، انشعابات، نظام مهندسی، بیمه و غیره.

۵. جبران عقب ماندگی بازار اجاره نسبت به افزایش قیمت مسکن در چند سال گذشته: تجربه نشان می‌دهد در زمان استراحت بازار مسکن و ثبات قیمت‌ها، بازار اجاره به تدریج عقب ماندگی خود را جبران می‌کند.

۶. رکود معاملات خرید و فروش مسکن و انتقال انتظارات تورمی از بخش خرید و فروش مسکن به سمت بازار اجاره

۷. کاهش بازدهی بازارهای رقیب مسکن

۸. بی‌تاثیر بودن سیاست سقف اجاره‌بهای مسکن: این اتفاق به دو دلیل به وقوع می‌پیوندد:

- خلاء اطلاعاتی: کارشناسان علت اصلی بی‌تاثیر بودن سیاست سقف اجاره‌بهای مسکن را مسئله خلا اطلاعاتی تلقی می‌کنند. نبود یک سامانه برای رصد بازار اجاره مسکن یکی از مهم‌ترین دلایل رعایت نشدن سقف اجاره‌بها است، بر این اساس مهم‌ترین گام برای اجرای چنین مصوباتی وجود سامانه اطلاعاتی قوی است.
- عدم وجود ضمانت‌های اجرایی قوی: علاوه بر مسئله نبود زیرساخت اطلاعاتی، خلا حضور ضمانت‌های اجرایی قوی عامل دیگری در رعایت نشدن قانون سقف افزایش اجاره‌بها است.

ب) گوشت قرمز و گوشت ماکیان

۱. افزایش قیمت نهاده‌های دامی: یکی از دلایل افزایش قیمت گوشت قرمز و گوشت سفید قیمت تمام شده است، مدت زمان زیادی میزان ذخایر استراتژیک نهاده‌های دامی پایین بود و قیمت کنجاله سویا افزایش چندین برابری داشت و مرغداران برای تداوم تولید؛ سویا را با قیمت بالا خریداری می‌کردند و از سوی دیگر قیمت جوجه یک روزه شدیداً افزایش پیدا کرده بود و همین مسائل باعث شده تا بسیاری از مرغداران به دلیل عدم توان مالی اقدام به جوجه ریزی نکنند و این کاهش جوجه‌ریزی باعث کاهش تولید و نهایتاً افزایش قیمت گوشت مرغ شد.
۲. کاهش تولیدات داخلی این بخش: بخش عمده نیاز گوشت قرمز در بازار از طریق تولید داخلی تامین می‌شود که با کاهش تولید داخلی سبب افزایش قیمت گوشت قرمز شده است
۳. صادرات دام با وجود نیاز شدید استان: در زمینه افزایش قیمت گوشت قرمز نیز نهاده‌های دامی و علوفه افزایش قیمت داشته و از سوی دیگر مدتی نیز شاهد صادرات دام زنده بودیم که این باعث شد تا دامداری‌های از دام مولد خالی شوند و در حال حاضر، نیز بسیاری از واحدهای دامداری گاو شیری و پرواری خالی از دام هستند.
۴. حذف نرخ ارز ترجیحی: بعد از حذف ارز ترجیحی و نبود سرمایه در گردش کافی برای تامین نهاده، تولیدکنندگان گوشت مجبور شدند ۶ میلیون دام اضافه بر نیاز مصرفی را کشتار کنند و از دی ماه سال قبل در حوزه گوشت دچار مشکل شدیم. در چند دهه اخیر امنیت غذایی کشور به دلار و نرخ ارز وابسته شده در حالی که کشوری مثل افغانستان در همسایگی ما این وابستگی را ندارد.
۵. خشکسالی‌های پی در پی: خشکسالی‌های چند سال گذشته سبب شده بسیاری از دامداران دام‌های مولد خود را راهی کشتارگاه کنند.
۶. تعطیلی بخش قابل توجهی از واحدهای تولید این بخش

ج) پوشاک و کفش

۱. افزایش هزینه تولید و اثرپذیری از نوسانات اقتصادی: قیمت پوشاک و پارچه شامل:

- هزینه مالیات
- هزینه نخ و پنبه

– هزینه اجاره‌بها و کرایه مغازه‌ها

– هزینه دواخت

– حمل و نقل، کارگری

– حق بیمه و غیره

می‌باشد که افزایش قیمت این اقلام باعث بالا رفتن قیمت پوشاک شده است. همچنین، اگر البسه یا مواد اولیه مورد نیاز وارداتی باشد، علاوه بر موارد فوق، کاهش ارزش پول و نوسانات نرخ ارز نیز به بالا بودن قیمت پارچه و بیشتر شدن قیمت نهایی پوشاک تأثیر می‌گذارد.

۲. توان پایین تولید کنندگان داخلی: تولیدکنندگان پوشاک در شهرستان به دلیل نداشتن تجهیزات کافی، توان اندکی در تولید البسه در تیراژهای بالا و متنوع دارند و این موضوع باعث واردات پوشاک و اضافه شدن هزینه حمل و نقل بر روی پوشاک می‌شود.

۳. دوری از مراکز خرید: فروشندگان پوشاک اکثر البسه خود را از شهرهایی مانند تهران و مشهد تهیه می‌کنند و یا به کارخانه‌های دواخت سفارش پوشاک می‌دهند. تامین این اقلام از خارج استان و افزوده شدن قیمت حمل و نقل بر آنها، روی قیمت نهایی تأثیر دارد.

۴. عرضه اندک پوشاک و کفش در ماه‌های خاص به دلیل واردات این اقلام: به دلیل اینکه بخش زیادی از نیاز پوشاک و کفش استان از خارج استان تامین می‌شود؛ بنابراین، در ماه‌هایی مانند شهریور، اسفند و فرودین که تقاضای پوشاک برای استان‌های کشور افزایش می‌یابد، چون تقاضای پوشاک برای استان‌های مبدا وارداتی افزایش می‌یابد؛ میزان پوشاک عرضه شده، فقط نیاز بازارهای خود آن استانها را پوشش می‌دهد و به صورت محدود به استان خراسان جنوبی صادر می‌گردد. لذا این موضوع باعث افزایش قیمت پوشاک مخصوصاً برای ماه‌های مذکور می‌شود.

(د) حمل و نقل

۱. دوری از مراکز اصلی تولید و خرید کالا

۲. تراکم کم جمعیت نسبت به مساحت بالای استان: استان خراسان جنوبی نزدیک به ۱۰ درصد از مساحت کل کشور را در اختیار دارد. با این وجود تنها نزدیک به یک درصد از جمعیت کشور را به خود اختصاص داده است. یکی از اساسی‌ترین عوامل موثر بر هزینه حمل و نقل، مسافت می‌باشد. هزینه حمل کالاها در فواصل و مسافت‌های طولانی، بالطبع بیشتر خواهد شد. این موضوع نشئت گرفته از سوخت بیشتر، استهلاک خودرو و همچنین عوامل زیاد دیگری می‌باشد. البته هزینه‌های حمل و نقل با توجه به نوع حمل و نقل و کارایی مسیرهای خاص حمل و نقل، بسیار متفاوت می‌باشد. برای مثال کشورهای که در خشکی قرار دارند و به صورت مستقیم با دریا و حمل و نقل دریایی ارتباط ندارند، مسافت‌های طولانی را توسط خودرو طی می‌کنند و بدین گونه هزینه حمل و نقل بیشتری صرف می‌کنند.

۳. عدم وجود زیرساخت‌های مناسب حمل و نقل: کارایی و ظرفیت حالات حمل و نقل و پایانه‌ها، بر هزینه حمل و نقل تأثیر مستقیمی دارد. زیرساخت‌های ضعیف به معنای افزایش هزینه‌های حمل و نقل، تأخیرها و پیامدهای اقتصادی منفی می‌باشد. سیستم‌های حمل و نقل پیشرفته‌تر، هزینه حمل و نقل کمتری دارند، زیرا از قابلیت اطمینان بیشتری برخوردار هستند، به هم متصل بوده و می‌توانند حرکت‌های بیشتری را کنترل کنند. استان خراسان جنوبی دارای زیرساخت‌های مناسبی نمی‌باشد. حمل و نقل ریلی در استان وجود ندارد و حمل و نقل هوایی نیز به صورت محدود می‌باشد. زیرساخت‌های جاده‌ای استان نیز دارای کیفیت مناسبی نیستند. محور بودن جاده در بخش حمل و نقل و خصوصی بودن ناوگان جاده‌ای موجب شده است که حمل بار در استان تحت تأثیر افزایش نرخ با رشد شدید هزینه‌ها مواجه شود.

۴. نوع حمل و نقل: بیشترین انتقال و جابجایی کالا از طریق جاده‌های استان انجام می‌شود. محور بودن جاده در بخش حمل و نقل و خصوصی بودن ناوگان جاده‌ای موجب شده است که حمل بار در استان تحت تأثیر افزایش نرخ با رشد شدید هزینه‌ها مواجه شود.

۵. افزایش کرایه حمل و نقل اجناس و مسافران

۶. افزایش قیمت لوازم یدکی و هزینه تعویض، تعمیر و نگهداری قطعات خودرو و ماشین آلات

۷. افزایش نرخ بیمه‌ها، عوارض، مالیات و غیره.

۸. بی‌ثباتی اقتصادی و افزایش نرخ ارز و تورم کشور و تأثیر آن بر بخش حمل و نقل: شرکت‌های حمل و نقل جاده‌ای و رانندگانی که مالک کامیون هستند در برابر هزینه قطعات یدکی، هزینه‌های تعمیر و نگهداری و هزینه اقلام مصرفی مثل لاستیک و روغن که با افزایش نرخ دلار چند برابر شده‌اند (مخصوصاً برای اقلام وارداتی)، نرخ کرایه‌های خود را افزایش می‌دهند.

۹. حذف سوبسید اقلام مصرفی بخش حمل و نقل مثل لاستیک، روغن و غیره.

۱۰. محدودیت‌های اعمال شده در سوخت‌دهی: معمولاً حمل و نقل، در حدود ۲۵ درصد از تمام انرژی یک کشور را به خود اختصاص می‌دهد. انرژی تقریباً ۵۰ درصد از هزینه‌های عملیاتی همه حالات حمل و نقل را به خود اختصاص می‌دهد و ۵۰ درصد باقی مانده، بین عوامل موثر گوناگون تقسیم می‌شود.

۱۱. تغییرات زیاد قوانین دولتی: قوانین دولتی در کشور، روز به روز در حال تغییر می‌باشد و به همین سبب، هیچگونه ثباتی در نرخ‌ها و قیمت‌ها وجود ندارد.

۱۲. وضعیت بد آب و هوایی و منطقه‌ای: وضعیت آب و هوایی یکی از عوامل موثر بر نرخ حمل و نقل می‌باشد. مثلاً رانندگی در شرایط بد آب و هوایی، سبب می‌شود راننده زحمت و سختی بیشتری را متحمل شود، به علاوه سیستم

داخلی خودرو، مثل موتور در معرض ریسک بیشتری قرار می‌گیرد. پس در واقع با افزایش سختی جاده و نامناسب بودن مسیر جاده، نرخ کرایه کامیون بیشتر می‌شود. بخش اعظمی از استان خراسان جنوبی را مناطق خشک و کویری با امکانات رفاهی محدود تشکیل می‌دهد که می‌تواند روی کرایه حمل و نقل اثرگذار باشد.

ه) سبزیجات (سبزی و حبوبات)، میوه و نان و غلات

۱. کاهش عرضه: به نظر می‌رسد علت این افزایش قیمت این قلم کالا، مشکلاتی باشد که در عرضه این کالا در اواخر پاییز ایجاد شده است. به دلیل مشکلات بارندگی و تغییرات دمای هوا محصولات کشاورزی آسیب دیدند و به مقدار کافی به بازار عرضه نشدند.

۲. افزایش هزینه‌های تولید (مخصوصاً در فصل زمستان که تولید سبزیجات بیشتر در گلخانه انجام می‌شود): فارغ از وضعیت علت و معلولی در شکل‌گیری تورم بخش تولیدکننده پیامدهای این رخداد نیز می‌تواند به بخش مصرف‌کننده منتقل شود، چراکه رشد هزینه‌های تولید تبعاً افزایش هزینه مصرف در هر بخش را به دنبال دارد. این افزایش در هزینه تولید در بخش‌های مختلف کشاورزی به خصوص در بخش سبزیجات و حبوبات متأثر افزایش هزینه‌های نهاده‌های تولید در این بخش‌ها بوده که به عقیده برخی می‌تواند ناشی از افزایش قیمت در نرخ ارز باشد.

۳. تناقض قیمت میوه و سبزیجات از توزیع تا بازار نشانگر تاثیر قیمت حمل و نقل و توزیع نامناسب سبزیجات می‌باشد.

۴. خسارت‌های وارد شده به محصولات کشاورزی در نتیجه سرما و سیل در برخی از استان‌ها منتج به کاهش عرضه این محصولات شده و قیمت آنها را افزایش داده است.

۵. صادرات برخی از محصولات کشاورزی (گاو قاجاق کالا) با وجود نیاز بازارهای داخلی به این محصولات.

۶. تاثیرپذیری از تورم جهانی: رشد بهای جهانی گندم، نرخ جو، افزایش قیمت ذرت ظرف و سایر محصولات کشاورزی و صعود بهای محصولات پروتئینی از جمله گوشت و شیر (به دلیل افزایش ناامنی جهانی، جنگ و خشکسالی) باعث شده است بازارهای داخلی ایران نیز تاثیر بپذیرد.

۷. اثر حذف نرخ ارز ترجیحی بر افزایش قیمت مواد غذایی در چند ماهه اخیر

۸. نتیجه گیری و ارائه توصیه های سیاستی

بررسی عوامل اثرگذار بر نرخ تورم یکی از مهم‌ترین مباحث اقتصادی است که همواره توجه اقتصاددانان را طی دوره‌های مختلف جلب کرده است و تصمیمات و سیاست‌گذاری در مورد آن تاثیر فراوانی بر بخش‌های مختلف اقتصادی گذاشته است. لذا مطالعه حاضر با کمک روش کتابخانه ای و روش میدانی (ابزار مصاحبه) به بررسی دلایل افزایش قیمت مهم‌ترین اقلام تاثیرگذار بر نرخ تورم استان خراسان جنوبی پرداخت. خلاصه نتایج پژوهش به صورت زیر است:

جدول ۳) خلاصه نتایج

مسکن و اجاره‌بها	گوشت و نهاده‌های دامی
<ol style="list-style-type: none"> ۱. کمبود عرضه ۲. بی‌ثباتی اقتصادی و شوک‌های نرخ ارز و نرخ تورم ۳. بالا بودن هزینه صدور مجوز ها، انشعابات، نظام مهندسی، بیمه ۴. جبران عقب ماندگی بازار اجاره نسبت به افزایش قیمت مسکن در چند سال گذشته ۵. رکود معاملات خرید و فروش مسکن و انتقال انتظارات تورمی از بخش خرید و فروش مسکن به سمت اجاره 	<ol style="list-style-type: none"> ۱. افزایش قیمت نهاده‌های دامی ۲. کاهش تولیدات داخلی این بخش ۳. صادرات دام با وجود نیاز شدید استان ۴. حذف نرخ ارز ترجیحی ۵. خشکسالی‌های پی در پی ۶. تعطیلی بخش قابل توجهی از واحدهای تولید این بخش
حمل و نقل	پوشاک و کفش
<ol style="list-style-type: none"> ۱. دوری از مراکز اصلی تولید و خرید کالا ۲. تراکم کم جمعیت نسبت به مساحت بالای استان ۳. عدم وجود زیرساخت‌های مناسب حمل و نقل ۴. نوع حمل و نقل ۵. افزایش کرایه حمل و نقل اجناس و مسافران ۶. افزایش قیمت لوازم یدکی و هزینه تعویض، تعمیر و نگهداری قطعات خودرو و ماشین آلات ۷. افزایش نرخ بیمه‌ها، عوارض، مالیات و غیره ۸. بی‌ثباتی اقتصادی و افزایش نرخ ارز و تورم کشور و تاثیر آن بر بخش حمل و نقل ۹. حذف سوبسید اقلام مصرفی بخش حمل و نقل مثل لاستیک، روغن و غیره ۱۰. محدودیت های اعمال شده در سوخت‌دهی ۱۱. تغییرات زیاد قوانین دولتی ۱۲. وضعیت بد آب و هوایی و منطقه‌ای 	<ol style="list-style-type: none"> ۱. افزایش هزینه تولید و اثرپذیری از نوسانات اقتصادی ۲. توان پایین تولید کنندگان داخلی ۳. دوری از مراکز خرید ۴. عرضه اندک پوشاک و کفش در ماه های خاص به دلیل واردات این اقلام
سبزیجات (سبزی و حبوبات) و میوه و نان و غلات	
<ol style="list-style-type: none"> ۱. کاهش عرضه ۲. افزایش هزینه‌های تولید ۳. تناقض قیمت میوه و سبزیجات از توزیع تا بازار ۴. خسارت‌های وارد شده به محصولات کشاورزی در نتیجه سرما و سیل در برخی از استان‌ها ۵. صادرات برخی از محصولات کشاورزی (گاو قاجاق کالا) با وجود نیاز بازارهای داخلی به این محصولات ۶. تاثیرپذیری از تورم جهانی ۷. اثر حذف نرخ ارز ترجیحی بر افزایش قیمت مواد غذایی در چند ماهه اخیر 	

بر اساس نتایج فوق، پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

۱. پیگیری برای ایجاد و توسعه زیرساخت های استان از جمله تامین آب، برق، گاز و همچنین در بخش حمل و نقل مانند دوبانده شدن راه های مواصلاتی استان و اجرای ایستگاه های راه آهن و خطوط فرعی مورد نیاز برای پروژه های اولویت دار استان.

۲. رفع چالش‌های بخش مسکن از طریق:

– کنترل و نظارت بر قیمت اجاره‌بهای املاک: از جمله عوامل اثرگذار بر تورم استان، افزایش اجاره‌بهای مسکن و در مرحله بعد افزایش قیمت اقلام خوراکی بوده است. این انتظار می‌رود که در کنار اثر تاخیری افزایش

اجاره‌بهای شهرهای بزرگ بر شهرهای کوچک، از آنجا که در بازار خرید و فروش مسکن مدتی است که رکود برقرار شده است، صاحبان املاک و برخی سفته‌بازان در حوزه مسکن برای جلوگیری از ضرر و زیان خود، اقدام به افزایش بهای اجاره املاک خود کرده‌اند. بدون شک بدون کنترل و نظارت کافی بر اجاره‌بهای مسکن استان روند افزایش اجاره‌بهای مسکن کنترل نخواهد شد.

- اتخاذ سیاست‌های تشویقی از سوی دولت برای کاهش هزینه‌های مسکن: به منظور افزایش عرضه مسکن و کنترل قیمت‌های این بخش در بلندمدت می‌توان اقدام به کاهش نرخ‌های دولتی در تولید و ساخت مسکن (نرخ‌های بیمه، نظام مهندسی، صدور پروانه و مجوزهای ساخت‌وساز و ...)، کنترل قیمت زمین شهری و تعیین اجاره منصفانه واحدهای صنفی استان نمود.
- افزایش عرضه مسکن توسط دولت: دولت باید شرایط ساخت مسکن را تسهیل کند تا بخش تولید و عرضه تقویت شود. به هر حال اجاره‌بها تابع قیمت مسکن است و اگر می‌خواهیم شرایط اجاره‌بها تحت کنترل و التهاب از آن دور شود چاره‌ای جز تولید مسکن و عرضه آن به بازار مسکن نیست.
- حمایت دولت از بخش خصوصی و انبوه‌سازان جهت افزایش عرضه
- تسهیل گری دولت و شهرداری در بخش مالی و زمانی صدور مجوزها و کاهش سایر هزینه‌ها نظیر بیمه، نظارت نظام مهندسی و غیره.
- الزام ثبت همه قراردادهای اجاره در سامانه ملی املاک و اسکان و همچنین باطل کردن مجوز فعالیت مشاوران املاکی که قرارداد بالای سقف تعیین شده قرارداد می‌بندند.
- فرهنگ‌سازی و تبلیغ در جهت توسعه املاک عمودی: توسعه عمودی املاک (افزایش طبقات) واجد شرایط می‌تواند منجر به افزایش عرضه مسکن شود. این امر در بخش خصوصی می‌تواند هم به جمع‌آوری نقدینگی کمک کند و هم تولید مسکن را در کشور بالا ببرد. در این رابطه دولت می‌تواند به سرعت هرچه تمام‌تر مجوزهای لازم را برای ساخت طبقاتی اضافی در طبقات موجود ساختمان‌های مسکونی واجد شرایط را صادر و جریان آن را با کم کردن بوروکراسی اداری سرعت بخشد تا نقدینگی‌های عمومی به سمت تولید مسکن هدایت شود. در یک مقطع یک‌ساله ساخت طبقات اضافی صورت گرفته و متعاقب آن اسناد لازم صادر گردد.

۳. رفع چالش‌های بخش کشاورزی از طریق:

- اعطای یارانه به نهاده‌های بخش دامی و کشاورزی: افزایش قیمت گوشت قرمز و گوشت ماکیان از جمله عواملی بوده‌اند که در افزایش نرخ تورم سال جاری نقش اساسی داشته‌اند. این درحالی است که حدود ۲۰ درصد از اشتغال استان در بخش کشاورزی، دامپروری و دامداری می‌باشد و این نسبت از میانگین استانی نیز بالاتر است. لذا وجود تورم در این بخش نیاز به توجه ویژه دارد. لازم است با توجه به خشکسالی‌های پی‌درپی و افزایش قیمت علوفه و نهاده‌های دامی، حمایت‌های لازم از دامداران و دامپروران نظیر اعطای یارانه به نهاده‌های بخش دامی و طیور صورت گیرد تا در کنار کنترل قیمت گوشت، اشتغال و درآمد افراد شاغل در این بخش کاهش نیابد.

- ایجاد سردخانه، سیلو و انبار برای نگهداری محصولات کشاورزی در فصولی که تولید اندک می‌باشد: طبق آمار نزدیک به یک سوم محصولات کشاورزی تولیدی در سال از بین می‌رود. بخش زیادی از ضایعات فراوان محصول در استان به دلیل نبود سردخانه‌ها، سیلو و انبارها و از همه مهم‌تر صنایع فرآوری و تبدیل مناسب مانند کنسانتره و غیره می‌باشد. ظرفیت زسرساخت‌های ایجاد شده در استان به هیچ وجه با نیاز استان و سرمایه‌گذاری انجام شده در افزایش تولید محصولات کشاورزی اعم از، باغی زراعی و دامی متناسب نمی‌باشد. همچنین، با توجه به اینکه بخش زیادی از اقلام مورد نیاز استان از خارج استان تامین می‌شود لازم است جهت مدیریت و تنظیم مقداری بازار، ظرفیت انبارها و تاسیسات ذخیره‌سازی افزایش پیدا کند تا در شرایطی که تقاضای بازار بر عرضه پیشی می‌گیرد از اقلام موجود در انبارها و تاسیسات ذخیره سازی شده استفاده گردد و به بازار تزریق گردد.
- ایجاد، توسعه و تقویت خوشه های صادراتگرای محصولات استراتژیک استان ضمن بکارگیری فنون نوین بازاریابی و تولید براساس استانداردهای روز دنیا و مطابق با نیاز مصرف کننده از جمله توسعه خوشه های صادراتی فرش دستباف (فرش دستباف مود) و سنگ به عنوان قابلیت‌های صادراتی شهرستان
- توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات کشاورزی: خام فروشی و عدم فرآوری محصولات کشاورزی در استان باعث شده است که از نهایت ظرفیت بخش کشاورزی نه در زمینه ارزش افزوده و نه در زمینه اشتغال استفاده نگردد.
- ایجاد و تقویت شرکت‌های تعاونی تامین و تولید نهاده‌های کشاورزی: یکی از دلایل افزایش قیمت نهاده‌های کشاورزی و دامی، محصولات کشاورزی و اقلام خوراکی مرتبط با این بخش مانند گوشت قرمز، وجود واسطه‌ها و دلال‌ها هستند. لذا می‌توان با ایجاد و تقویت شرکت های تعاونی تامین و تولید نهاده های کشاورزی و فروش و بازاریابی در روستاها و اصلاح شبکه توزیع کالا و خدمات با هدف حذف واسطه‌ها و دلالان در هر صنف فعالیت اقتصادی در استان، به کنترل قیمت‌های این حوزه کمک کرد.
- شکل گیری و توسعه زنجیره ارزش محصولات راهبردی کشاورزی ضمن توجه به تامین منابع، سرمایه‌گذاری، آموزش، ذخیره سازی، بازار یابی، بازاریابی، بازارسازی و غیره.
- افزایش واردات گوشت و نهاده از کشور افغانستان با توجه با کمبود شدید این کالا در بازار طی این چند ماه

۴. رفع چالش‌های بخش حمل و نقل از طریق:

- توسعه و تکمیل زیرساخت های حمل‌ونقل استان: از جمله عوامل دیگر اثرگذار بر تورم استان بخش حمل و نقل بوده است. با توجه به اینکه بخش حمل و نقل نقش قابل توجهی در افزایش نرخ تورم استان داشته است، نظارت صحیح بر کرایه‌های حمل‌ونقل با توجه به تولید محور نبودن استان در اغلب کالاهای ضروری و اساسی و ورود از دیگر قطب‌های تولید به استان، توسعه و تکمیل زیرساخت های حمل‌ونقل استان در جهت کاهش هزینه‌های حمل و تامین سوخت کافی امری ضروری است.

- راه اندازی حمل و نقل ریلی و افزایش پروازهای داخلی
- مشارکت بخش خصوصی و تعاونی در ایجاد زیرساختهای استان
- سیاست گذاری دولت در جهت کنترل قیمت لوازم یدکی و سایر هزینه های تعمیر، تعویض و نگهداری

۵. رفع چالش های بخش پوشاک و کفش از طریق:

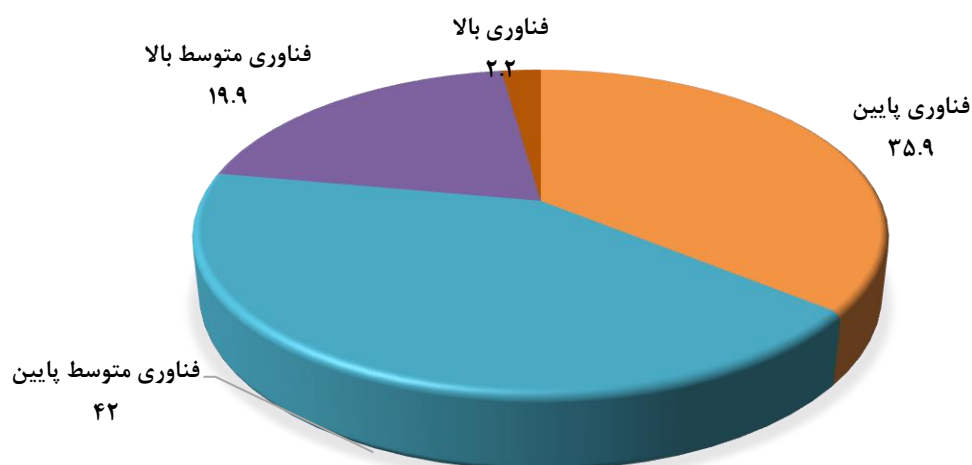
- اعطای تسهیلات برای افزایش واحدهای تولیدی پوشاک و کفش: تا زمانی که واحدهای تولیدی در استان مسقر نگردند، نمی توان انتظار کنترل تورم بلندمدت را برای این بخش داشت. بنابراین، باید راه اندازی حمایت از تولیدات استانی را در اولویت قرار داد.
- حمایت از سرمایه گذاری در واحدهای تولیدی پوشاک و کفش در استان: از جمله عواملی که باعث افزایش نرخ تورم شده است، افزایش قیمت پوشاک و کفش در سال جاری می باشد. نگاه میدانی نشان می دهد که تولید پوشاک در استان خراسان جنوبی چندان زیاد نیست و بخش زیادی از آن وارد می شود. بنابراین، لازم است اقداماتی در جهت حمایت از این صنف مخصوصاً در ماه های منتهی به شهریورماه (قبل از شروع مدارس) و اسفندماه (قبل از عید نوروز) صورت گیرد.
- ارتقاء مدیریت نظارت متمرکز بر بازار کالاها و خدمات در سطح استان از سوی دستگاه های متولی شامل جهاد کشاورزی، صمت، اتاق اصناف و غیره به منظور کنترل بر قیمت ها و تصمیم گیری برای ذخیره سازی کالاهای مورد نیاز و ضروری در زمان های مناسب در طی سال می تواند در کنترل قیمت ها کمک کند.

۶. افزایش تولید و کاهش نرخ تورم از جانب افزایش عرضه

- واردات محصولات مورد نیاز بازار جهت تنظیم بازار: تراز تجاری بین استان و کشور افغانستان مثبت است. بطوری که افغانستان ۱۸ درصد از واردات خود را از استان خراسان جنوبی تامین می کند؛ اما، واردات استان از افغانستان فقط ۱ درصد است. این موضوع سبب ناترازی بالای تراز تجاری به سود استان و به ضرر افغانستان شده است و تمایل این کشور را برای تجارت کاهش داده است. لازم است تجارت استان در زمینه های مختلف مخصوصاً واردات کالاهایی که نیازمند آب فراوانی هستند، از افغانستان افزایش یابد.
- تغییر و ارتقای فرهنگ سرمایه گذاری مردم استان و جذاب سازی تولید برای مردم استان تا مردم ترجیح دهند پس انداز خود را به جای سرمایه گذاری در ملک، طلا، خودرو و غیره در تولیدات استان سرمایه گذاری کنند.
- وضع مالیات بر فعالیتهای سوداگرانه (مالیات بر عایدی سرمایه) می تواند تلاطم قیمتی در بازارهایی که درگیر فعالیتهای سفته بازی و سوداگری هستند را کاهش دهد و برای استان نیز منبع درآمدی باشد. به عبارت دیگر توسعه بازارهای مالی و محدود ساختن فعالیتهای غیرتولیدی و سوداگری به خصوص در بازارهای اقلامی مانند خودرو، مسکن و مواد اولیه مورد نیاز بنگاه های تولیدی، از طریق اخذ مالیات های تصاعدی از درآمدهای حاصل از این فعالیت ها و تشویق جریان نقدینگی فعال از این بازارها به بازار سرمایه و فعالیتهای مولد به عنوان شیوه بعدی کنترل تورم می تواند باشد.

- مدیریت مطالبات شبکه بانکی استان: بانک‌های دولتی و خصوصی می‌بایست هرچه سریع‌تر تمهیداتی جهت اخذ اقساط معوقه و مطالبات خود از بخش‌های خصوصی اقدام کند. جمع‌آوری مطالبات معوقه بانک‌ها درصد قابل توجهی از حجم نقدینگی در گردش را کاهش می‌دهد. خصوصا اینکه اثبات گردیده که هریک واحدی از اضافه برداشت‌هایی که بانک‌ها از بانک مرکزی دارند، چنانچه به بانک مرکزی برگردد می‌تواند معادل ۴/۵ برابر خود اثر ضدتورمی داشته باشد و در کنترل رشد پول و نقدینگی موثر باشد. البته این اقدام باید در سطح استانی و ملی انجام پذیرد. همچنین، کاهش درخواست دولت در جهت اعطای تسهیلات تکلیفی به بانک‌ها می‌تواند منجر به کاهش نقدینگی و به تبع آن کنترل تورم گردد.
- هدایت منابع اعتباری به سمت تولید کالاهای ضروری و اساسی که سهم بسزایی در سبد مصرفی خانوارهای استان دارد.
- بهره‌گیری از ایده‌ها و توان شرکت‌های دانش‌بنیان در جهت بروز رسانی روش‌های تولید، بازاریابی و تجاری‌سازی.
- نظارت بر گردش و موجودی کالاها در انبارهای استان و الزام فروشندگان به فروش کالا نه احتکار و فروش در زمان اعلام نرخ‌های جدید.
- بهبود سطح تکنولوژی صنایع استان: مدیریت بهینه تکنولوژی در سطح کلان جامعه باعث افزایش بهره‌وری، رشد تولید و صادرات می‌شود. تکنولوژی‌های جدید موجب تقویت جابجایی عوامل تولید و ایجاد تنوع بیشتر در تولیدات می‌شود. علاوه بر این، تکنولوژی باعث تغییر هزینه نسبی تولید و نیز افزایش مزیت نسبی بنگاه‌ها و در نهایت کشورها می‌شود. امروزه یکی از عوامل اصلی رشد کشورهای توسعه‌یافته تکیه بر صنایع فناورمحور است. اگر به صنایع استان خراسان جنوبی بر حسب نوع فناوری نگاهی بیاندازیم خواهیم دید سطح فناوری صنایع استان بسیار پایین می‌باشد. بطوریکه یکی از دلایل رشد پایین و بهره‌وری اندک این بخش با وجود سرمایه‌گذاری‌های گسترده، وجود سهم بسیار بالای صنایع با سطح فناوری پایین می‌باشد. در ادامه سهم فناوری صنایع استان خراسان جنوبی قابل مشاهده است.

شکل ۲) سهم فناوری صنایع استان خراسان جنوبی

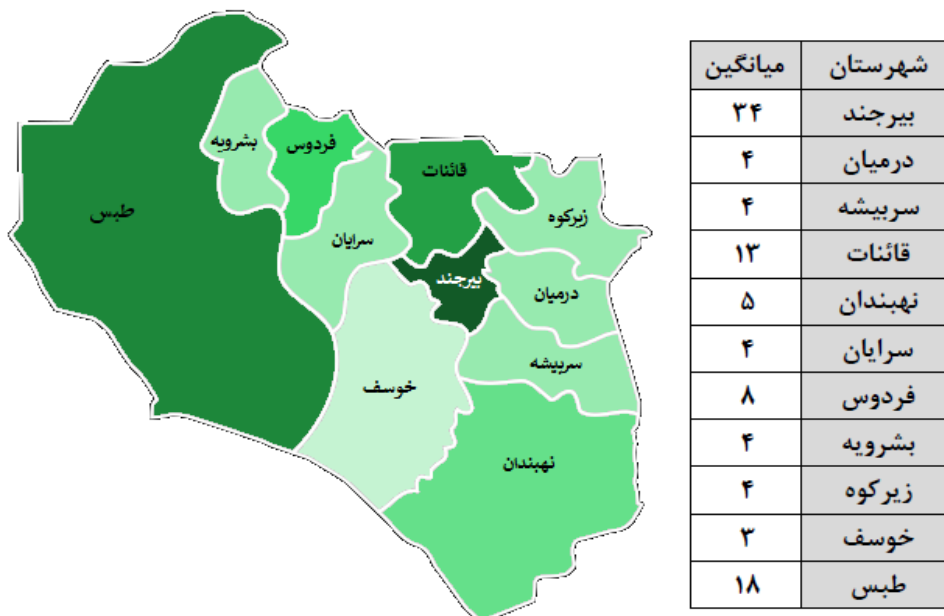

منبع: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی-۱۳۹۸

- ایجاد و توسعه زیرساخت های گمرکی از جمله؛ ساخت آزمایشگاه های تعیین ماهیت کالاهای صادراتی و وارداتی، قرنطینه محصولات کشاورزی و دامی، ایجاد باجه بانکی (ارزی) و ایجاد صرافی در گمرک ماهیرو و سایر بازارچه های مرزی؛
- توسعه کریدور شرق کشور و سرمایه گذاری در حوزه تیر پارک ها و مجتمع های خدماتی و رفاهی در مرز جهت افزایش ظرفیت ترانزیت از استان به کشور افغانستان و کشور های همسایه.
- الزام به تطابق اعتبارات بودجه ای تخصیص داده شده به استان نسبت به مساحت استان: استان خراسان جنوبی از نظر مساحت و وسعت، در رتبه سوم کشوری قرار دارد و برای ایجاد زیرساخت ها و امکانات رفاهی باید هزینه بیشتری را صرف نماید. این در حالی هست که سهم استان خراسان جنوبی از بودجه نسبت به بسیاری از استانها کمتر است.
- ایجاد امکانات اولیه برای جذب سرمایه گذاران خارجی: متأسفانه به دلیل عدم وجود زیرساختهای مناسب، هرچند جلب سرمایه گذاری خارجی به خوبی انجام می شود اما جذب آن اتفاق نمی افتد. با این شرایط، تا زمانی که نتوان امکانات اولیه سرمایه گذاری را برای سرمایه گذاران خارجی مهیا کرد، هرچه هم سرمایه گذار به استان وارد شوند؛ فایده ای نخواهد داشت.
- استفاده از توانمندیهای بخشهای خصوصی و تعاونی در سرمایه گذاری ها و فعالیت های اقتصادی استان و بهره گیری از صنایع کوچک در توسعه بخش صنعت و معدن
- رایزنی با دولت افغانستان برای موافقت با بازگشایی بازارچه های مرزهای ۳ گانه مسدود شده گلورده، دوکوهانه و یزدان.
- یکی از مشکلاتی که برای واردات ماشین آلات سنگین معدنی به استان ایجاد شده است، حذف بند «غ» ماده ۱۱۹ قانون امور گمرکی مبنی بر حذف معافیت پرداخت حقوق ورودی واردات ماشین آلات و تجهیزات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی می باشد. حذف این بند باعث ایجاد مشکلات در واردات ماشین آلات معدنی شده است که لازم است این قانون مورد بازبینی قرار گیرد.
- تأسیس ستاد هماهنگی و یا مدیریت مسائل مرزی در استانداری به منظور هماهنگی دو عنصر امنیت و توسعه با هم و تغییر نگرش امنیتی صرف به مرز.
- تأسیس و راه اندازی واحدهای کلان در مرزها؛ واحدهای کلان اقتصادی در شهرستان های مرزی بسیار کم و محدود هستند که منجر به ارزش افزوده و اشتغال کمتر برای این شهرستان ها شده است. بعبارتی اکثر واحدهای تولیدی در شهرستان های غیرمرزی ایجاد شده اند. لازم است به منظور افزایش اشتغال و درآمد، جلوگیری از مهاجرت و حفظ امنیت مرزها به واسطه نگهداشت جمعیت در این مناطق، اقدام به ایجاد واحدهای کلان تولیدی در مناطق مرزی شود. اگر مقدار تولید هر شهرستان را بر اساس نمودار زیر بررسی کنیم، خواهیم دید که سهم شهرستان های مرزی از ارزش افزوده کل استان نسبت به شهرستان های غیرمرزی بسیار پایین تر است. بطوریکه که مجموع متوسط سهم ارزش افزوده شهرستان های مرزی استان (شامل شهرستان زیرکوه، درمیان، سربیشه و نهبندان) بین سال های ۹۹-۱۳۹۰ برابر ۱۷ درصد از کل ارزش افزوده استان بوده است. اکثراً شهرستان های مرزی استان (شهرستان شرقی) و شهرستان های جنوبی استان از نظر

ارزش افزوده در وضعیت مطلوبی نیستند. بر اساس آمار موجود، تنها سه شهرستان بیرجند به واسطه خدمات و صنایع، طبس به دلیل وجود معادن و قائنات به خاطر رونق کشاورزی حدود ۶۵ درصد از ارزش افزوده استان را به خود اختصاص داده‌اند و سهم ۸ شهرستان دیگر تنها ۳۵ درصد از ارزش افزوده کل می‌باشند که نشانگر توزیع نامناسب ارزش افزوده بین شهرستان‌ها است.

شکل ۳) سهم ارزش افزوده شهرستان‌های استان از کل ارزش افزوده استان (متوسط بین سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۹)

منبع: گزارش سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان خراسان جنوبی

۶. رفع چالش‌های بخش آب جهت بهبود تولیدات از طریق:

- تخصیص اعتبار از سوی دولت یا تأمین منابع مالی خارجی برای اجرای پروژه انتقال آب از دریای عمان به استان.
- توسعه صنعت کشت گلخانه‌ای: با توجه به کمبود آب و شرایط آب و هوایی منطقه، گلخانه بهترین فرصت برای ایجاد اشتغال می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد در روستاها مشاغل خانگی بصورت گلخانه‌های کوچک روستایی، امکان صدور مجوز توسط سازمان نظام مهندسی را داشته باشد. این موضوع خود سبب افزایش بهره‌وری در تولید محصولات زراعی و باغی و بهینه سازی مصرف آب، در مناطق روستایی استان می‌شود. همچنین پروانه کارگاههای کوچک تولید قارچ در روستاها توسط سازمان صادر گردد.
- مدیریت روان آب ها و سیلاب های فصلی در سطح استان به ویژه مناطق مرزی
- تغییر الگوی کشت (واردات محصولات آب‌بر و کاشت محصولاتی که به آب کمتر نیاز دارند)
- تغییر در شیوه آبیاری (از روش آبیاری غرقایی به روش های نوین)
- بازچرخانی آب و استفاده از پساب آب.

- محمداسماعیل، مرجان، معبودی، رضا و خرسند، محمد. (۱۴۰۱). اثر شوک نرخ ارز بر تورم کشورهای منتخب در حال توسعه با رویکرد خودرگرسیون برداری ساختاری پانلی برای دوره ۱۹۹۰-۲۰۲۰. اقتصاد کاربردی، ۱۲ (شماره ۴۱ (تابستان ۱۴۰۱))، ۵۳-۶۹.
- کاوایی میثم. (۱۴۰۰). رفتار تورم در اقتصاد ایران تحت شوک‌های کلان اقتصادی: رویکرد DSGE. فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی، ۹ (۳۳): ۱۳۷-۱۷۷.
- احمدلو، مجید، کمیجانی، اکبر، هژبر کیانی، کامبیز و غفاری، فرهاد، (۱۳۹۲)، تحلیل اثرات پراکندگی تغییرات قیمت‌های نسبی و شوک‌های پولی بر تورم در اقتصاد ایران، فصلنامه اقتصاد کاربردی، ۴ (۱۲)؛ ۱۳-۱.
- ایزدخواستی، حجت، نگین تاجی، زریب و نجفی. محمد مهدی، (۱۴۰۱). بررسی عوامل اثرگذار بر تورم با تأکید بر اقتصاد دانش‌بنیان در کشورهای صادرکننده نفت. اقتصاد باثبات، ۳ (۳)، ۵۰-۷۱.
- فطرس، محمدحسن، فاطمی زردان، یعقوب و محتشمی، سارا، (۱۴۰۰)، مقایسه تطبیقی عوامل مؤثر بر تورم در کشورهای گروه ۷ و اوپک: رویکرد منحنی فیلیپس هایبریدی کینزین جدید، اقتصاد باثبات، دوره ۲، شماره ۱، صفحه ۳۰-۶۵.
- میرحسینی. سیدمحمد، (۱۴۰۰). تکنیک مؤثر بر مهار تورم در جوامع توسعه‌یافته از نگاه مدیریت استرژیک. پژوهش‌های نوین علوم جغرافیایی، معماری و شهرسازی، ۳۰ (۴)، ۵۱-۶۶.
- اعتمادی راد، حمید، جهانخس، سماعیل و حقیقتیان، منصور. (۱۴۰۰). شناسایی عوامل اجتماعی اثرگذار بر تورم و نوسانات نرخ ارز. ماهنامه جامعه‌شناسی سیاسی ایران، ۲ (۴)، ۲۶۸۱-۲۷۰۲.
- شریف، زهرا، نونزاد، مسعود، حقیقت، ابراهیمی. (۱۳۹۸). تحلیل آثار عبور عوامل اقتصاد کلان از نرخ تورم در اقتصاد ایران: کاربردی از الگوهای غیرخطی و نامتقارن. پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی، ۱۰ (۳۷)، ۱۵-۳۲.
- بابائی، مجید، توکلین، حسین و شاکری، عباس. (۱۳۹۷). پیش‌بینی نحوه اثرگذاری عوامل مؤثر بر تورم با استفاده از مدل‌های میانگین‌گیری پویا. پژوهشنامه اقتصادی، ۱۸ (۷۱)، ۲۶۱-۳۱۱.
- کازرونی، علیرضا، اصغرپور، حسین و نفیسی مقدم، مریم. (۱۳۹۶). بررسی عوامل مؤثر بر تورم در ایران: کاربرد منحنی فیلیپس هایبریدی کینزی‌های جدید (رویکرد رگرسیون کوانتایل). اقتصاد پولی مالی، ۲۴ (۱۳)، ۱۱۵-۱۳۴.
- Bernanke, B., & Blanchard, O. (۲۰۲۳). What caused the US pandemic-era inflation?. Hutchins Center Working Papers.
- Friedman, M., & Laidler, D. E. (۱۹۷۵). Unemployment versus inflation?: an evaluation of the Phillips curve. (No Title).
- Ball, L., & Mankiw, N. G. (۱۹۹۵). Relative-price changes as aggregate supply shocks. The Quarterly Journal of Economics, ۱۱۰(۱), ۱۶۱-۱۹۳.
- Malikova, D., & Ziyadullayeva, M. (۲۰۲۳). inflation: theoretical aspects and analysis of price changes in uzbekistan. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, ۱۱(۲), ۲۰۴-۲۰۷.
- Ortega, E, Chiara, O, Ieva, R (۲۰۲۱). The transmission of exchange rate changes to euro area inflation, Published as part of the ECB Economic Bulletin.

Moyo, D, Tursoy, T (2021). impact of inflation and exchange rate on the financial performance of commercial banks in south africa, MPRA Paper No. 101383, posted.

Dua, P., & Goel, D. (2021). Determinants of inflation in India. *The Journal of Developing Areas*, 50(2).

Inim, V., Samuel, U. E., & Prince, A. I. (2020). Other determinants of inflation in Nigeria. *European Journal of Sustainable Development*, 9(2), 338-338.

Okoye, L, U., Olokoyo, F, O., Ezeji, F, N., Okoh J, I., & Evbuomwan, G, O., (2019); Determinants of the behavior of inflation rate in Nigeria. *Investment Management and Financial Innovations*, 16 (2) PP 25-36

Ben, E., U. Udo, E. S., Abner, P., R. Ike, T. Tingir and U. Ibekwe, (2018). Effect of administrative capital expenditure on economic development; an emerging nation outlook. *Journal of Internet Banking and Commerce*, 23(1): 1-17.

Chaudhary, S. K., & Xiumin, L. (2018). Analysis of the determinants of inflation in Nepal. *American Journal of Economics*, 8(2), 209-212.

Islam, R., Ghani, A. B. A., Mahyudin, E., & Manickam, N. (2017). Determinants of factors that affecting inflation in Malaysia. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7(2), 350-364.

Lim, Y. C., & Sek, S. K. (2015). An examination on the determinants of inflation. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(7), 678-682.

Mohanty, D., & John, J. (2015). Determinants of inflation in India. *Journal of Asian Economics*, 36, 86-96.

Alexander, A. A., Andow, A. H., & Danpome, M. G. (2015). Analysis of the main determinants of inflation in Nigeria. *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(2), 144-150.

Uddin, S., Chowdhury, N. M., & Hossain, M. A. (2014). Determinants of inflation in Bangladesh: An econometric investigation. *Journal of World Economic Research*, 3(6), 83-94.

Hossain, T., & Islam, N. (2013). An economic analysis of the determinants of inflation in Bangladesh. *The International Journal of Social Sciences*, 11(1), 29-36.

Arif, K. M., & Ali, M. M. (2012). Determinants of inflation in Bangladesh: An empirical investigation. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 3(12), 9-17.

Nguyen, H. M., Cavoli, T., & Wilson, J. K. (2012). The determinants of inflation in Vietnam, 2001-09. *ASEAN Economic Bulletin*, 1-14.

Ayyoub, M., Chaudhry, I. S., & Farooq, F. (2011). Does Inflation Affect Economic Growth? The case of Pakistan. *Pakistan Journal of Social Sciences (PJSS)*, 31(1).

Adu, G., & Marbuah, G. (2011). Determinants of inflation in Ghana: An empirical investigation. *South African Journal of Economics*, 69(3), 251-269.

Kandil, M., & Morsy, H. (2011). Determinants of Inflation in GCC. *Middle East Development Journal*, 3(2), 141-158.

Bashir, F., Nawaz, S., Yasin, K., Khursheed, U., Khan, J., & Qureshi M. J., (2011) Determinants of Inflation in Pakistan: An Econometric Analysis Using Johansen Co-Integration Approach. *Australian Journal of Business and Management Research*. 1 (2) pp71-82

Moser, G. G. (1995). The main determinants of inflation in Nigeria. *Staff Papers*, 42(2), 270-289.